

**Vystoupení děkana Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity
(profesora Antonína Slaného) u příležitosti 25. výročí zahájení výuky na fakultě**

(tento projev byl přednesen na slavnostním zasedání

Vědecké rady fakulty dne 19. října 2016)

Vážený pane rektore, vážená paní děkanko, vážení páni děkani, páni proreктоři, vážení členové Vědecké rady, dámy a pánové.

Sešli jsme se zde – na slavnostním zasedání naší Vědecké rady – abychom společně oslavili 25. výročí zahájení výuky na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity. Pro mě osobně a jistě i pro mnohé z vás je to zvláštní příležitost pro zastavení, ohlédnutí i zamyšlení nad tím, co všechno jsme prožili a co nás čeká.

Dvacet pět let je věk, kdy se člověk ocitá na prahu dospělosti a ne jinak tomu bude v případě naší fakulty. Můžeme si ji představit jako „hotového“ dospělého člověka, třeba jako absolventa nebo absolventku naší univerzity. A o to je to celé zajímavější – mnozí z nás totiž osobně pamatují to, jak se chystal jeho příchod na svět, viděli jsme jeho první krůčky, peripetie jeho růstu, radosti, ale i nemálo překážek a starostí, které stály v cestě a které bylo třeba překonat.

Pokud přehlédnu zdejší auditorium, vidím řadu mladých lidí, pro které je příběh vzniku fakulty již jen vzdálenou historií, proto určitě nebude na škodu vzpomenout několik střípků z minulosti.

V první řadě bych rád vyzdvihнул osobní přínos prvního polistopadového rektora naší univerzity – profesora Milana Jelínka, osvíceného a přívětivého člověka, který byl myslence vzniku nové fakulty od počátku nakloněn a který nám byl účinně nápomocen. S určitou nostalgií někdy vzpomínám na schůzky našeho přípravného týmu, který v průběhu roku 1990 připravoval koncepci nové fakulty. Vedly se dlouhé a živé diskuse a spory o to, zda by to měla být škola orientovaná jen „ryze“ ekonomicky nebo pojatá širěji, s větším záběrem, zahrnujícím i větev zaměřenou na veřejný sektor a správu. S odstupem času jsem rád, že jsme se shodli na širším záběru školy, a kdybychom mohli rozhodovat znovu, šli bychom jistě stejnou cestou – cestou, která nám dává důležitou konkurenční výhodu.

O vzniku nové fakulty se rozhodovalo na zasedání Akademického senátu naší univerzity 26. listopadu roku 1990. Připomeňme si tento okamžik krátkým citátem ze zápisu, který praví:

„Pan rektor seznámil přítomné s materiály, které obdrželi všichni členové AS. Zdůraznil, že po roce 1945 navrhovala naše univerzita opakovaně zřízení fakulty s ekonomickým zaměřením. Tlumočil také řadu dopisů, podporujících zřízení fakulty. Rozsáhlá diskuse se týkala umístění fakulty, finanční otázky, ubytování na kolejích, vztahů s ekonomickými fakultami VUT a VŠZ. Konec citátu.

Musím ještě v této souvislosti podotknout, že podle citovaného zápisu hlasovalo z celkového počtu 29 přítomných senátorů 20 senátorů pro zřízení fakulty, 5 senátorů proti a 4 senátoři se hlasování zdrželi. Senát tak vyslovil souhlas se zřízením fakulty k 1. 1. 1991. “

Po devíti měsících intenzivních příprav, dne 30. září 1991 v 10.00 hodin začala v budově bývalé Cyrilo-Methodějské záložny na Zelném trhu výuka pro prvních sto deset posluchačů, které jsme si vybrali z téměř tisícovky zájemců. Avšak záhy započala rychlá fáze růstu – boom zájmu o ekonomické vzdělání na naší fakultě propukl naplno. Abychom mohli nebývalý zájem uspokojit, bylo zapotřebí vytvořit příhodné kapacitní podmínky v podobě nové fakultní budovy. Symbolické položení základního kamene stavby se uskutečnilo 14. října 1996 a díky nezměrnému úsilí byla vytvořena „na

míru šitá“, moderní budova v blízkosti kolejí na klidném místě a v exkluzivní brněnské čtvrti. Rád bych na tomto místě vzpomenu, jak účinně nám při realizaci této stavby pomáhali tehdejší rektor, profesor Eduard Schmidt a kvestor, inženýr František Gale, nezastupitelnou roli sehrál i tehdejší tajemník fakulty, inženýr František Křivánek.

Mnozí z vás také ještě pamatují chvíle, kdy jsme se v roce 1998 do budovy nastěhovali: všechno dýchalo novotou, která se zdála být „na věky“. Avšak zub času a také omezený rozpočet na stavbu a snaha ušetřit na nákladech „kde se dá“ si postupně vyžádaly svou daň. V posledních letech vidíme stále častěji řadu oprav, modernizací a rekonstrukcí, jejichž cílem je zlepšit pracovní a studijní prostředí a dát jim podobu odpovídající nárokům blížící se třetí dekadě třetího tisíciletí. Je zřejmé, že si nikdy nebudeme moci říci – teď je budova už konečně „opravená“ a už nebudeme muset nikdy nic dělat. Jako pozitivní však můžeme vnímat fakt, že po nedávné, velké rekonstrukci a modernizaci knihovny a foyer, vytvoření nového Akademického klubu a po loňských a letošních modernizacích velkých učeben budeme mít od „velkého“ stavebního ruchu na delší čas pokoj.

Dámy a pánové,

kdybychom se chtěli podívat a zhodnotit, kam jsme po čtvrt století trvajícím cestě došli, myslím, že bychom mohli být s výsledkem spokojeni. Přestože se fakulta dlouhodobě pohybovala a pohybuje ve vysoce konkurenčním prostředí zhruba dvacítky dalších fakult ekonomického zaměření na veřejných vysokých školách a podobným počtem soukromých vysokých škol, podařilo se nám vyšplhat prakticky až na vrchol.

V rámci republiky – a to dlouhodobě – jsme byli buď vůbec nejžádanější ekonomickou fakultou, nebo těsně druhou, za obří pražskou Provozně ekonomickou fakultou České zemědělské univerzity. Fakulta, která vznikla prakticky „z ničeho“, avšak za vydatné podpory Masarykovy univerzity a s týmem zaměstnanců, kterým nechybělo nasazení, odvaha a vizionářství, se ocitla na špičce zájmu. Na to můžeme být právem hrdí.

Dámy a pánové,

svou řeč jsem záměrně nechtěl pojmut technicky – jako nějakou zprávu o činnosti, dovolte však jeden obrázek, který na první pohled vypoví mnohé. Podíváme se, jak se po dobu celé existence fakulty vyvíjely počty studentů a počty přihlášek, tedy z pořádné výšky a perspektivy.

GRAF

Co vidíme a co můžeme přepokládat do budoucna? Na první pohled je tvar křivek znepokojivý – avšak jen potud, pokud bychom aplikovali ryze ekonomický pohled na věc. Když ekonom vidí, jak klesá produkce nebo zájem o produkt, zachmuří čelo a necítí se vůbec dobře. Takový pohled však není na místě. Pokud aplikujeme například pohled medicínský, můžeme si oddychnout: analogii můžeme vidět v průběhu onemocnění chřipkou. Teplota vyskočí nahoru do oblasti patologických hodnot, aby se po čase a správné léčbě zase vrátila tam, kde má být. Hovořím o tom proto, že obrovský nárůst počtů studentů v letech 2005–2012 byl svým způsobem nepřírozenou abnormalitou, po které se vracíme zpět k novému normálu. Člověk nemusí být nutně žádný velký myslitel na to, aby si dovedl představit všechny negativní dopady masovosti univerzitního vzdělání na jeho kvalitu v dobách, kdy na jednoho vysokoškolského učitele připadala téměř padesátka studentů. Tak tomu bylo kolem roku 2010. Nyní se však vracíme k nové, slibné rovnováze. Ta by nám měla umožnit poskytovat lepší výuku, individuálně přistupovat k talentovaným žákům i dát větší prostor pro sebevzdělávání a plodnější výzkumnou práci samotných učitelů.

Druhou podstatnou informací, kterou bychom mohli z grafu vyčíst, je, že se nemusíme obávat, aby o námi nabízené vzdělání nebyl dostatečný zájem. I nyní, v době největšího demografického poklesu, kdy jsou ročníky maturantů nejméně početné, si stále můžeme vybírat ty lepší z uchazečů. Vloni jsme z deseti zájemců, kteří klepali na naše dveře, pustili dál jen tři nebo čtyři z nich a v konkurenci tři

brněnských ekonomických fakult máme nejvyšší výběrovost. Vloni na naší fakultě uspělo 44 % uchazečů, na Provozně ekonomické fakultě Mendelovy univerzity uspělo 56 % zájemců a na Podnikatelské fakultě VUT dokonce 62 % zájemců. Máme také o 2 % vyšší výběrovost než všechny fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze dohromady. A srovnáním naší výběrovosti s celou skupinou všech ekonomických fakult v republice, dostaneme vedle sebe hodnoty 44 % přijatých u nás a 79 % přijatých na všech ekonomických fakultách v ČR, to je rozdíl celých 35 %. Vysoký a trvalý zájem o naše služby je dobrou zprávou, která pro nás představuje pevný bod v turbulentním světě.

Vážené dámy, vážení pánové,

za celou dobu existence naší fakulty jsme – v uvozovkách – vyprodukovali celkem 11 350 absolventů různých oborů a specializací a podle našich výzkumů a kontaktů s mnohými z nich, drtivá většina našla dobré pracovní uplatnění, netrápí je nezaměstnanost a mají dobré vyhlídky na profesní i společenský vzestup. Řada z nich je na významných, prestižních pozicích jak doma, tak i v zahraničí, jsou to naši marketingoví emisaři šířící naši značku po celém světě.

Výsledky, kterých v posledních letech dosahujeme ve vědeckovýzkumné činnosti, nás řadí do první třetiny pomyslného žebříčku ekonomických fakult. Stále však musíme mít na mysli, že právě sem bude třeba napřít největší sílu. S určitým oživením výzkumu jde dopředu i kvalifikační růst, zejména v posledních třech letech se nám dařilo. Důvod ke spokojenosti nám také dává i řada nedávno úspěšně ukončených „evropských“ projektů, díky jimž na fakultu přiteklo zhruba 200 milionů korun.

Dobrá je i spolupráce se zahraničními vysokými školami a čile probíhají mezinárodní mobility jak studentů, tak i zaměstnanců. Radost nám dělá naše živá kooperace s vysokými školami zejména ve Francii, Velké Británii, Rakousku, Slovensku či Polsku.

Dovoluťte ještě pár poznámek o našem širším okolí. To nejbližší okolí vytváří naše univerzita. Druhá nejžádanější vysoká škola v republice, dynamická, moderní, technologicky na výši doby, univerzita jako prestižní zaměstnavatel. Díky naší sounáležitosti můžeme využívat výhod velké a oborově bohaté univerzity a svou atraktivitu posilovat nabídkou společných studijních programů s jinými fakultami. Myslím, že můžeme být hrdí na to, že žijeme ve společenství s dalšími osmi fakultami a jsme jeho platnými členy.

Širší okolí pak tvoří město Brno a Jihomoravský kraj. Město univerzitní, velké i malé současně, město v posledních letech významně se proměňující v místo moderní, mladé, vytvářející podmínky pro vznik – když to řeknu nadneseně – moravského Silicon Valley. Vznikly zde významné start-upy jako jsou Y-soft nebo Kiwi.

Fungují zde vývojová centra společností, jako jsou IBM, Red Hat nebo Oracle. Brno se stává atraktivním městem pro oblast sdílených podnikových služeb, která zahrnuje například finanční, účetní a IT služby nebo zákaznickou podporu. V současné době v nich pracuje více než 15 tisíc zaměstnanců, což je zhruba 6 % veškeré zdejší pracovní síly. Máme zde významná výzkumná centra a inkubátory firem. Region se postupně proměňuje v místo s rozvinutou znalostní ekonomikou.

Je to úžasná, vzrušující doba. Právě v tomto unikátním prostředí, kde je hlad po kvalifikované pracovní síle, technicích či investorech, vidím růst příležitosti právě pro naši školu, která je líhní mladých talentů majících potřebné znalosti a dovednosti, kteří jsou i dobře jazykově vybaveni, což je ideální kombinace pro firmy a prostředí, o kterých jsem hovořil.

Dámy a pánové,

propojení fakulty se světem tam venku považujeme za jednu z našich priorit a myslím, že i v tomto se nám daří. Vidíme, že toto spojení k nám v posledních letech přináší více odborných akcí a přednášek předních odborníků, vědeckovýzkumné semináře a celkově „více života“ do světa, který sám svou povahou někdy tenduje k uzavřenosti a tiché zadumanosti. Velice si ceníme naší spolupráce a

partnerství se společnostmi jako jsou KPMG, SwissLife, UniCredit Bank, Deloitte, EY nebo Lidl. Od našich studentů, kteří mají zapsán výběrový předmět Top Students Centre víme, jak vysoce si cení možnosti setkávat se a spolupracovat s experty z těchto společností.

Abychom pohledem nezůstali jen u hranic města či kraje, ve kterých nachází uplatnění šest našich absolventů z deseti, zmíním, že na naší straně jsou i poměrně dobré ekonomické vyhlídky České republiky a relativní stabilita posledních let. Ty spolu vytváří příhodné prostředí pro fungování vysoké školy. Celkově se domnívám, že nyní žijeme – opět s nadsázkou – snad v nejlepším z možných světů, ale je v lidské přirozenosti si více stěžovat než chválit. Nadsázka spočívá v tom, že „jakoby schválně“ zapomínáme na to, jak by bylo pro nás výhodné se zbavit alespoň třetiny nebo dokonce poloviny byrokratické zátěže, co se na nás valí ze všech stran, a jak by nám vše usnadnilo, kdybychom měli k dispozici dlouhodobější, jistější výhled financování školy, abychom se mohli lépe rozhodovat. A konečně – určitě bychom se nebránili rozpočtu, který by místo stagnace spíše rostl.

Vážené dámy a pánové,

doposud jsem náš příběh líčil jako téměř idylickou procházku růžovým sadem. Nebyl by to ale reálný svět, kdybychom nebyli konfrontováni s problémy a dalšími výzvami. V určitém slova smyslu nyní opět stojíme na další z pomyslných křižovatek. Co nejdříve budeme muset nalézt konkrétní tvar a podobu nové rovnováhy, o které jsem již mluvil, tedy stavu, kdy celkový počet našich studentů během šesti let klesl o polovinu. A dát tak rozumnou odpověď na otázku, jak bychom mohli této situace co nejlépe využít v náš prospěch, pro dosažení vyšší kvality studia a optimální výzkumný záběr.

Bude potřeba uvést do života nový Zákon o vysokých školách. To bude věc nejen administrativně mimořádně náročná, protože nás čeká tvorba řady nových předpisů, jako jsou statut (ten již byl AS MU schválen), řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem, studijní a zkušební řád, stipendijní řád, disciplinární řád a další.

Univerzita bude usilovat o získání institucionální akreditace, která by nám dala volnější ruku při modernizaci výuky a jejím sladování s požadavky znalostní ekonomiky. V této souvislosti si budeme muset dobře rozmyslet, jaký podíl našich programů by měl být zaměřený profesně a jaký podíl zaměřený akademicky. Čeká nás zapojení do Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání do roku 2020, byť tento bude svým rozsahem podstatně skromnější než předcházející vlna evropských projektů.

A takto bychom mohli vyjmenovávat všechny naše oblasti aktivit a u každé zdůraznit, že stále existuje prostor pro dosahování vyšší kvality, vyšší hospodárnosti, pro jejich inovace – ať už je to kvalita pregraduálního nebo doktorského studia, náš výzkum a činnost našich výzkumných institutů, internacionalizace školy a její marketing, vytváření optimálních pracovních podmínek a podnikatelského pracovního prostředí, spolupráce s dalšími fakultami MU nebo spolupráce s podniky a institucemi v praxi či spolupráce se sektorem soukromým i veřejným. Není toho málo, co nás v nejbližší době čeká a nejhorsí, co by nás mohlo potkat, by bylo nabytí falešného pocitu sebeuspokojení nad tím, co všechno se nám už podařilo zvládnout.

Svět „tam venku“ – za zdmi školy – se stále rychleji proměňuje. Odhadovat budoucnost bylo vždy nevděčné, nyní je to však obtížnější, než kdy jindy. Věřím však v naši dobrou intuici a schopnost s předstihem reagovat na to, co se venku děje či dít bude, vystihnout to podstatné a podle toho se správně zařídit.

Ostatně čtvrt století naší existence nám k tomu může dát potřebnou sebedůvěru. Máme fakultu, která důstojně navázala na významnou tradici národohospodářských studií rozvíjených v Brně v první polovině 20. století, tradici spojovanou zejména s osobností profesora Karla Engliše. Máme fakultu na výši doby, fakultu stabilizovanou, fakultu, o kterou je mimořádný zájem, fakultu se spokojenými

absolventy, s jejich dobrým uplatněním, fakultu zaměstnávající mladé lidi plné elánu a nových nápadů, fakultu přiměřeně sebevědomou.

Rád bych všem, kteří se na tomto smělém, čtvrt století trvajícím projektu svou prací podíleli, co nejupřímněji poděkoval.

Dámy a pánové,

možná znáte výrok Johna Fitzgeralda Kennedyho – *vítězství má mnoho otců, ale porážka je sirotek*. Myslím, že všichni přítomní členové naší akademické obce na tomto slavnostním zasedání se mohou k takovému otcovství směle přihlásit.

Děkuji vám za pozornost.

Brno, dne 19. října 2016